YENİ PARTİ
T.B.M.M.
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22.10.2026
Sayı: 259

10/4849

A. SİBEL YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve öngörülemeyen durumlarda kamu hizmetlerinin kesintiye uğramaması amacıyla düzenlenmiştir. Ancak, son yıllarda bu bent kapsamında yapılan ihalelerin yaygınlaştığı görülmektedir. Bu durum, kamu alımlarında şeffaflık, rekabet, eşit muamele, bütçe disiplini ve kamuoyu denetimi bakımından önemli soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu kapsamda, büyük ölçekli yapım, bakım-onarım, ikmal, yenileme, revizyon ve hizmet alımları olmak üzere 21/b kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin incelenmesi gerekmektedir. Söz konusu ihalelerin hangi somut ve öngörülemeyen gerekçelerle bu kapsamda yapıldığı, açık ihale usulünün neden tercih edilmediği, davet edilen firma sayıları ve seçim kriterleri ayrıntılı biçimde araştırılmalıdır. Ayrıca yaklaşık maliyetler ile sözleşme bedelleri arasındaki farklar, sonradan yapılan fiyat farkı ödemeleri, keşif artışları, süre uzatımları, sözleşme değişiklikleri ve aynı yüklenicilerin tekrar eden biçimde davet edilip edilmediği de incelenmelidir

Bu bağlamda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin tüm yönleriyle araştırılması, uygulamadaki sorunların tespit edilmesi ve gerekli yasal ve idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

A. Sibel YANIKÖMEROĞLU
İstanbul Milletvekili

T.B.M.M.
YENİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
2026

GEREKÇE

Kamu kaynaklarının etkili, verimli ve şeffaf biçimde kullanılması demokratik hukuk devletinin temel gereklerinden biridir. Kamu alımlarında rekabetin sağlanması, fırsat eşitliğinin korunması, kamu zararının önlenmesi ve yurttaşların bilgi edinme hakkının güvence altına alınması için ihale süreçlerinin açık, denetlenebilir ve öngörülebilir olması zorunludur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun temel yaklaşımı, açık ihale usulünün esas; diğer ihale yöntemlerinin ise Kanunda belirtilen koşulların gerçekleştiği hâllerde uygulanmasıdır. Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde pazarlık usulünün; "doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hâllerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması" hâlinde uygulanabileceği düzenlenmiştir. Bu nedenle 21/b, kamu alımlarında genel ve olağan bir yöntem değil, belirli şartlara bağlı bir uygulama niteliğindedir.

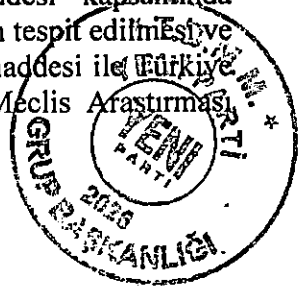
Buna karşın son yıllarda pazarlık usulüyle yapılan ihalelerin kamu alımları içindeki ağırlığının giderek arttığı görülmektedir. 2025 yılı verilerine göre 4734 sayılı Kanun kapsamındaki kamu alımlarında açık ihale usulü, tutar bazında yüzde 62'lik payla yaklaşık 1,52 trilyon TL'ye karşılık gelmiştir. Pazarlık usulünün payı ise yüzde 38'e ulaşmış ve yaklaşık 911,3 milyar TL'lik kamu alımı bu yöntemle gerçekleştirilmiştir. Bu tablo, pazarlık usulünün kamu alımları içinde ulaştığı mali büyüklüğü göstermekte; özellikle 21/b kapsamında yapılan ihalelerin ayrıca incelenmesini gerekli kılmaktadır.

21/b kapsamındaki ihalelerde ilan yapılması zorunlu olmaksızın sınırlı sayıda firmanın davet edilmesi, davet edilen firmaların hangi kriterlere göre belirlendiğinin ve ihale süreçlerinin kamuoyuna açık olmaması, rekabetin sağlanıp sağlanmadığı konusunda önemli tereddütler yaratmaktadır. Özellikle yaklaşık maliyet ile nihai sözleşme bedeli arasındaki farklar, fiyat farkı ödemeleri, keşif artışları, süre uzatımları ve sözleşme değişiklikleri kamu yararı bakımından ayrıca incelenmelidir.

Bu sorun, büyük ölçekli yapım işleri, bakım-onarım ihaleleri, ikmal işleri, yenileme ve revizyon projeleri ile hizmet alımlarında daha da önemli hâle gelmektedir. Bu tür işler yüksek kamu kaynağı kullanımı gerektirmekte; kamu hizmetlerinin sürekliliğini, bütçe disiplinini ve yurttaşların refahını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle 21/b kapsamında gerçekleştirilen ihalelerinin hangi gerekçelerle yapıldığı, Kanunda öngörülen şartların gerçekten oluşup oluşmadığı ve ihale süreçlerinin kamu yararına uygun yürütülüp yürütülmediği ayrıntılı biçimde araştırılmalıdır.

Yapılacak araştırma ile hangi idarelerin hangi gerekçelerle 21/b usulüne başvurduğu, hangi firmaların davet edildiği, kaç teklif alındığı ve ihalelerin hangi bedelle sonuçlandığı ortaya konulmalıdır. Ayrıca fiyat farkı, keşif artışı, süre uzatımı ve sözleşme değişikliği yapılıp yapılmadığı incelenmelidir. 21/b usulüne başvurma gerekçelerinin somut bilgi ve belgelere dayanıp dayanmadığı, Kamu İhale Kurumu'nun ve Sayıştay'ın bu süreçlerdeki denetim rolünün yeterli olup olmadığı da değerlendirilmelidir.

Bu bağlamda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin tüm yönleriyle araştırılması, uygulamadaki sorunların tespit edilmesi ve gerekli yasal ve idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

259 sayılı **Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi**

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Seyit Torun	Ordu	
Mehmet Emin	Şanlıurfa	
Cemil TAŞCIER	Ankara	
TALAT DINÇER	Mersin	
Suat Özçağdaş	İstanbul	
Cemal ENGINYURT	İstanbul	
Aliye Coşar	Antalya	
Tahir ÖZCAN	Düzce	
İzzet ARBUCUT	BURDUR	
Hasan ÖZTÜRK	Bursa	
Cumhur UZUN	MUĞLA	
Evrim Karakoz	Aydın	
Melih Meriç	Çanakkale	
Fahri ÖZKAN	Kırklareli	
Orhan SÜMER	Adana	
Oğuzhan Erdem İNCESU	Ardahan	
Hikmet Yalım Halıcı	Isparta	
Gizem ÖZLAN	Muğla	
Kayahan Pala	Bursa	
Ulu ÇAKIROĞLU	ESKİŞEHİR	

T.B.M.M. YENİ PARTİ GRUP BAŞKANLIĞI 2026